

442 SAYILI KÖY KANUNU

BİRİNCİ BÖLÜM-	2
İKİNCİ BÖLÜM- Köy işleri	14
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM- İmece ve köy parası	25

BİRİNCİ BÖLÜM

:-Madde 1

Nüfusu iki binden aşağı yurlara (köy) ve nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olanlara (kasaba) ve yirmi binden çok nüfusu olanlara (şehir) denir. Nüfusu iki binden aşağı olsa dahi belediye teşkilatı mevcut olan nahiye, kaza ve vilayet merkezleri kasaba itibar olunur. Ve Belediye Kanununa tabidir.

: –Madde 2

Cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar bağ ve bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler.

:–Madde 3

Bu kanunun hükmü başlar başlamaz her köyün sınırı ihtiyar meclisi tarafından bir kağıda yazılır. Sınır için komşu köyler ile aralarında uzlaşamadıkları yerler varsa bu da gösterilir ve yazılan sınır kağıdı ihtiyar meclisince mühürlenerek nahiye müdürüne gönderilir. Nahiye müdürü de bu sınır kağıdını kaza veya vilayete gönderir. Oralarda idare meclisince sınır kağıdı tetkik ve tasdik olunduktan sonra tasdikli bir örneği tekrar köy ihtiyar meclisine verilmek üzere nahiye müdürüne yollandığı gibi **asıl** sınır kağıdı da tasdikli olarak tapu idaresine verilir. İki köy arasında uzlaşamayan sınırlar için idare meclisleri tahkikat ve tetkikat yaparak sınırı beşinci maddeye göre çizip her iki köye de tasdikli birer örneğini gönderir ve bu katidir. Kazadaki bütün köylerin tasdikli sınır kağıtları tapuca bir deftere yazılıp defterin **altı** idare meclisine tasdik ettirilir. Ayrıca bu tasdikli defterin bir sureti de tapuca çıkarılıp idare meclisinde saklanmak üzere verilir. Köy sınırlarına ait işlerde Devlet daireleri ve mahkemelerce bu tasdikli defterler esastır.

: –Madde 4

Bir köyün sınırı aşağıda tarif edildiği şekilde çizilir.

- 1 -** Eskiden beri bir köyün sayılan bütün tarla, bağ, bahçe, çayır, zeytinlik palamutluk, baltalık ve ortaklar sınır içinde kalmalı.
- 2 -** Dağlık ve ormanlık havalide ötede beride dağınık olan evler, tarlalar, meralar parça parça en yakın köye bağlı sayılmakla beraber bunlar sınır haricinde bırakılmalı yalnız her birinin adı sınır kağıdının altında yazılmalı.
- 3 -** Sınır mümkün olduğu kadar kolay anlaşılacak surette dereler, tepeler, yollar veya diğer değişmeyen işaretli yerlerden geçmeli ve bu dere, tepe ve yolların veya işaretli yerlerin köylüce adları ne ise behemehal sınırdaki sırasıyla yazılmalı.
- 4 -** Eğer bir köyün sınırını derelerden, tepelerden, yollardan veya diğer değişmeyen işaretli yerlerden geçirmek kabil olmazsa o halde sınır mümkün olduğu kadar düz yapılmalı ve büyük taşlar dikilerek sınır gösterilmeli.
- 5 -** Bir köy ahalisinden bazı kimselerin başka bir köy arazisi içinde kalan dağınık tarla, bağ, bahçe gibi yerleri sahibinin bulunduğu köyün sınırında değil öteki köyün sınırında gösterilmeli.

6 - Bir köyün sınırı mutlaka diğer köyün sınırıyla birleşmek lazım gelmez. İki köyün sınırları arasında eskidenberi hiçbir köyün malı sayılmayan boş arazi, dağlar, ormanlar, yaylaklar varsa bunlar gene sınırın dışında bırakılmalı.

7 - Bir köyün malı olan yaylaların o köy ihtiyar meclisi tarafından ayrıca sınırı çizilmekle beraber bu sınır kağıdı **asıl** köyün sınır kağıdı ile birleştirilmeli.

: –Madde 5

İki köy arasında nizalı sınırların çizilmesi için Hükümetin emriyle iki köy heyeti ihtiyariyesi bir araya toplanarak işin kendi aralarında düzeltilmesi için çalışılır. Gene uzlaşamadıkları halde idare meclisi tetkikat ve tahkikat yaparak **altı ay** içinde doğrudan doğruya sınırı çizer ve bu kati olur. **Beş sene** müddetle değiştirilemez.

Bir köy sınırı; bu kanun mucibince çizildikten **beş sene** sonra hasıl olacak lüzum ve ihtiyaç üzerine ihtiyar meclisi sınırın büyütülüp küçültülmesi için müracaatta bulunabilir. Şayet bu sınırın büyütülmesi veya küçültülmesi başka bir köye dokunmuyorsa vilayet veya kaza idare meclisleri karariyle sınır tashih olunur ve tasdikli deftere yazılır.

Sınırın büyütülmesi veya küçültülmesi başka bir köye dokunuyorsa bu maddenin birinci fıkrasına göre mesele halledilir.

: –Madde 6

Birkaç köy arasında müşterek olan sıvat, sulak, pınar ve baltalık gibi yerler eğer bir köy sınırı içinde kalıyorsa o köyün malı olmakla beraber diğer köyler de eskisi gibi istifade ederler.

Bu gibi müşterek yerler bir köy sınırı içinde kalmıyorsa buralardan istifade eden köylerin müştereken malı olup her köyün sınır kağıdında bu hakları yazılır ve müştereken koruyup eskisi gibi istifade ederler.

: –Madde 7

Köy bir yerden bir yere götürülebilen veya götürülemeyen mallara sahip olan ve işbu kanun ile kendisine verilen işleri yapan başlı başına bir varlıktır. Buna (şahsı manevi) denir.

:–Madde 8

– Köyün orta malı kanun karşısında Devlet malı gibi korunur. Bu türlü mallara el uzatanlar Devlet malına el uzatanlar gibi ceza görürler.

: –Madde 9

İşbu kanun ile köye verilen işleri görmek (Köy muhtarının) ve (İhtiyar meclisinin) vazifesidir.

:–Madde 10

Muhtar, köyün başıdır. İşbu kanuna göre köy işlerinde söz söylemek, emir vermek ve emrini yaptırmak muhtarın hakkıdır.

Muhtar Devletin memurudur. Devlet işlerinde vazifesini (36) ncı maddeye göre yapar.

: –Madde 11

Köy muhtarının ve yapacağı işte köy muhtariyle birlik olanlara köy işlerinde fenalıkları anlaşılırsa Devlet memuru gibi muhakeme edilirler ve ceza görürler .

İKİNCİ BÖLÜM

Köy işleri

:–Madde 12

Köye ait işler ikiye ayrılır:

- 1 - Mecburi olan işler;
- 2 - Köylünün isteğine bağlı olan işler.

Köylü mecburi olan işleri görmezse ceza görür. İsteğine bağlı olan işlerde ceza yoktur. Ancak köylünün isteğine bağlı bu gibi işlerde köy derneğinin yarısından çoğu hükmederler ve vilayete bağlı olan yerlerde vali ve kazaya bağlı olan köylerde kaymakamın rızasını alırlarsa o iş bütün köylü için mecburi olur ve yapmayan ceza görür.

: –Madde 13

Köylünün mecburi işleri şunlardır:

- 1 -** Sıtma, sivrisinek tarafından aşılandığı ve sivrisinek de su birikintilerinde barındığı ve ürettiği için her şeyden evvel köy sınırı dahilindeki su birikintilerini kurutmak;
- 2 -** Köye kapalı yoldan içilecek su getirmek ve çeşme yapmak, köyün içtiği su kapalı geliyorsa yolunda delik deşik bırakmamak ve mezarlıktan veya süprüntülük ve gübrelikten geçiyorsa yolunu değiştirmek;
- 3 -** Köylerdeki kuyu ağızlarına bir arşın yüksekliğinde bilezik ve etrafını iki metre eninde harçlı döşeme ile çevirmek;
- 4 -** Evlerde odalarla ahırları bir duvarla birbirinden ayırmak;
- 5 -** Köyün her evinde üstü kapalı ve kuyulu veya lağımlı bir hela yapmak ve köyün münasip bir yerinde herkes için kuyusu kapalı veya lağımlı bir (hela) yapmak;
- 6 -** Evlerden dökülecek pis suların kuyu, çeşme, pınar sularına karışmıyarak ayrıca akıp gitmesi için üstü kapalı akıntı yapmak;

- 7 -** Köyde evlerin etrafını ve köyün sokaklarını temiz tutmak, her ev kendi önünü süpürmek;
- 8 -** Çeşme, kuyu ve pınar başlarında gübre, süprüntü bulundurmuyup daima temiz tutmak, ve fazla sular etrafa yayılarak bataklık yapmaması için akıntı yapmak;
- 9 -** Köyün süprüntü ve gübreliliğini köyden uzakça yol üstü olmayan sapa ve rüzgaraltı yerlerde yapmak ve herkese o gübrelikten ayrı yerler gösterilmek;
- 10 -** Her köyün bir başından öbür başına kadar çaprazlama iki yol yapmak (bu yollar köy meydanından geçecektir.)
- 11 -** Köyün büyüklüğüne göre orta yerinde ve mümkün olamazsa kenarında bir meydan açmak;
- 12 -** Köy meydanının bir tarafında ihtiyar meclisinin toplanıp köyün işlerini görüşmeleri için bir köy odası yapmak;
- 13 -** Köy, yol üzerinde uğrak ve konuk ise köy odası yanında ocaklı ve ahırlı bir konuk odası yapmak;
- 14 -** Köyde bir mescit yapmak (yeniden yapılacak ise köy meydanının bir tarafına yapılacaktır.);

- 15** - Köyde maarif idarelerinin vereceği örneğe göre bir mektep yapmak (yeniden yapılacak ise köyün en havadar bir tarafına yapılacak ve mektebin herhalde bir bahçesi bulunacaktır.);
- 16** - Köy yollarının ve meydanının etrafına ve köyün içinde ve etrafındaki su kenarlarına ve mezarlıklara ve mezarlık ile köy arasına ağaç dikmek. (Köylü her sene adam başına **en az** bir ağaç dikecek ve bu ağaç tamamen tutup yeşilleninceye kadar ağaca bakacak ve yeni dikilmişlere hayvanların sürünerek ve kemirerek zarar vermesinin önünü almak için etrafına çalı çırpı sarıp muhkemce bağlıyacaktır.);
- 17** - Köy korusunu muhafaza etmek;
- 18** - Köyden Hükümet merkezine veya komşu köylere giden yolların kendi sınırı içindeki kısmını yapmak ve onarmak ve yollar üzerindeki küçük hendek ve derelerin üstlerine köprü yapmak ve yol üzerinden gelip gitmeye zorluk verecek şeyleri kırmak, kaldırmak. (Bir yol üzerindeki işlerin köyden köy sınırının bittiği yere kadar olanı o köyündür.);
- 19** - Köy halkından askerde bulunanların ve bakacağı olmayan öksüzlerin tarlalarını, bağ ve bahçelerini (imece) yoluyla sürüp ekmek, harmanlarını kaldırmak;
- 20** - Köy namına nalbant, bakkal, arabacı dükkanları yaptırmak;

- 21** - Köye ortaklama korucu, sığırtmaç, danacı ve çoban tutmak;
- 22** - Köyde insanlarda salgın ve bulaşık bir hastalık çıkarsa veya firengili adam görülürse o gün bir adam yollıyarak Hükümete haber vermek. (Bu haber üzerine kazadan memur gelinciye kadar hastanın yanına bakacaklardan başkalarını sokmamak lazımdır.);
- 23** - Köy hayvanlarında salgın ve bulaşık bir hastalık görülürse o gün bir adam yollıyarak Hükümete haber vermek; bu haber üzerine kazadan bir memur gelinciye kadar hasta olan hayvanı diğerlerinden ayırmak ve hasta hayvan ile beraber bulunmuş olan hayvanları köyün hasta olmayan hayvanları ile karıştırmamak;
- 24** - Köyde su basması olursa birleşerek selin yolunu değiştirmek;
- 25** - Ekine, mahsule, yemişli, yemişsiz ağaçlara, bağlara, bahçelere zarar veren kuşları, böcekleri, tırtılları öldürmek. (Bunun için hangi türlü kuşların ve böceklerin hangi zamanlarda ve nasıl öldürülmesi lazım geldiği Hükümetten sorulacak ve nasıl öğretilirse öyle yapılacaktır.);
- 26** - Köy halkının ekilmiş ve dikilmiş mahsullerini, ağaçlarını her türlü zarar ve ziyandan muhafaza etmek;

- 27** - Mecbur olmadıkça yol üzerine halkın kolaylıkla gelip geçmesine dokunacak şeyler koymamak;
- 28** - Birdenbire yıkılarak altında adam ve hayvanat kalacak derecede çürümüş veya eğilmiş duvar veya damları bir sakatlık çıkarmaması için yıktırmak veya tamir ettirmek;
- 29** - (Köy içinde bila zaruretin hayvan koşturmamak).
- 30** - Muhafazasına mecbur oldukları yırtıcı ve azgın hayvanları başı boş salıvermemek;
- 31** - Devlet parasını kıymetinden aşağı aldirtmamak;
- 32** - Bir adamın suda veya başka suretle başına bir felaket gelince onu kurtarmak elinde iken yardım etmek;
- 33** - Köyde çürümüş ve kokmuş meyva vesair sıhhate muzır şeyler köyden dışarıya götürülür ve gömülür;
- 34** - Bir hayvana götüremiyecek kadar yük yüklettirmemek;
- 35** - Yaylımlara başlı başına hayvan salmamak ve ortaklama çayırları biçmemek;

36 - Bir yeri kazarak başkalarının hayvan ve davalarının düşüp ölmesine ve sakatlanmasına sebep olmasına meydan vermemek;

37 - İhtiyar meclisleri tarafından şahitlik için çağrılınca herhalde gelmek ve eğer gelmiyecek kadar mazereti varsa bildirmek.

:–Madde 14

Yapılması köylünün isteğine bağlı olan şeyler şunlardır:

- 1 - Köyün evlerinde ahırları odalardan ayrı bir yere yapmak;
- 2 - Ev, ahır, hela duvarlarının iç ve dışları senede **bir defa** badanalanmak;
- 3 - Her köyün bir başından öbür başına kadar olan yolları taş kaldırma ile döşemek;
- 4 - Köy mezarlığının köyden ve caddeden uzak bir yerde, suların geldiği tarafta değil, akıp gittiği tarafta olmasına çalışmak ve etrafını duvarla çevirerek içersine hayvan girmesinin önünü almak ve mezarlığa gübre süprüntü dökmemek, herkes mezarlarına iyi bakmak;
- 5 - Köyde bir çamaşırılık yapmak;
- 6 - Köyde bir hamam yapmak;
- 7 - Pazar ve çarşı yerleri yapmak;
- 8 - Köyün sınırı içinde munasip yerlerde ve tepelerde orman yetiştirmek;

- 9** - Köyü, kasaba ve komşu köylere bitiştiren yolların iki kenarına ağaç dikmek ve köy sınırı içindeki yabancı ağaçları aşılama;
- 10** - Köyde ekilip biçilen ve toplanan mahsulatın veya yapılan eşyanın değeriyle satılabilmesi için köy namına alıcı adam aramak;
- 11** - Köy tarla ve bahçelerini sulamak için bütün köye ortaklama ark yapmak;
- 12** - Köye ortaklama her türlü ziraat, pulluk, orak, harman makineleri almak;
- 13** - Köyde peynir ve yağ yapmak için makine almak;
- 14** - Köye ortaklama değirmen yapmak veya getirtmek;
- 15** - Köylülerin giydiği esvapları köyde dokutmaya çalışmak;
- 16** - Köylüden berber yetiştirmek;
- 17** - Köylüden ayakkabıcı yetiştirmek;
- 18** - Köylüden nalbant, demirci, arabacı, kalaycı yetiştirmek;
- 19** - Ekinden çok gelir almak için yapma gübre getirtmek;

- 20** - Köylünün bilgisini artıracak kitap getirtmek;
- 21** - Yemeklik ve para ile köy fıkarasına ve öksüzlere yardım etmek, kimsesiz çocukları sünnet ettirmek ve kızları evlendirmek için yardım etmek ve fukara cenazelerinin kefen vesairesinin tedarikine çalışmak;
- 22** - Kazaen yanan veya yıkılan fukara evlerini bütün köy yardımı ile yapmak;
- 23** - Bütün köy için bankadan para kaldırmak ve tarla, bahçe, çift ve tohum almak isteyenlere vermek ve bu paranın her sene borçlarını toplıyarak bankaya yatırmak;
- 24** - Köyde güreş, cirit, nişan talimleri gibi köy oyunlarını yaptırmak;
- 25** - Kağnıları dört veya iki tekerlekli arabaya çevirmek ve köy parasiyle araba yapacak ve onaracak bir tezgah açtırıp köy namına idare etmek;
- 26** - Her köyde köy sandığından bir ambar yaptırıp bunun bir bölmesine harman zamanında herkesten köy namına mahsullerine göre birer miktar zahire ödünç alınarak konulmak ve bu zahireyi muhtaç köylülere gene köy namına yemeklik veya tohumluk olarak ödünç vermek ve her sene ambarda artan zahireyi yeni mahsul ile değiştirmek;

- 27** - Her sene köy namına bir veya daha ziyade tarla ektirerek mahsulünü imece yoluyla biçip elde ettikten ve gelecek sene için tohumu ayırdıktan sonra artanını satarak parasını köy sandığına yatırmak;
- 28** - Köy namına iyi cinsten boğa, aygır, teke, koç satın almak;
- 29** - Köy korusu olmayan yerlerde kuru yetiştirmek;
- 30** - Köyde sağlık işlerine bakmak üzere bir sağlık korucusu bulundurmak, yok ise vilayet veya kaza merkezinde açılacak sağlık derslerine adam göndererek yetiştirmek suretiyle köyde istihdam etmek;
- 31** - Hükümet tarafından sağlık işlerinde kullanılmak üzere verilecek ilaçları korumak.
- 32** - Köye elektrik tesisatı vücuda getirmek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İmece ve köy parası

:-Madde 15

- Köy işlerinin bir çoğu bütün köylü birleşerek imece ile yapılır.

: –Madde 16

Köy gelirleri, köy işlerini gören köyün aylıklı adamlarının aylık ve yıllıklarıyla köy sınırları içinde yapılacak mecburi köy işlerine yetmezse:

En yüksek haddi yirmi lirayı aşmamak üzere herkesin hal ve vaktine göre köy ihtiyar meclisi kararıyla köyde oturanlara ve köyde maddi alakası bulunanlara salma salınır.

: –Madde 17

Köy parası şunlardır:

- 1 - İhtiyar meclisi tarafından köylüye salınacak para;
- 2 - İşbu kanuna göre alınacak ceza paraları;
- 3 - Köy namına yazılı emlak ve arazi geliri;
- 4 - Yoliyle vakfedilen arazi ve emlak geliri;
- 5 - Avarrız gelirleri (ağaç, arazi, emlak, para);
- 6 - Hediye ve bağışlanmış paralar ve mallar, (ianat ve teberruat);
- 7 - Köy namına ekilen tarla geliri;
- 8 - Köy tezgah ve ambar ve dükkanları geliri;
- 9 - Mühürlenecek ilmühaberlerden alınacak para, (bu para ihtiyar meclisince yapılıp kaymakam veya vali tarafından tasdik olunan cetvele göre alınır);

- 10** - Köy sınırı içindeki taş, kireç, tuğla, kiremit, çorak, kil gibi ocaklardan alınacak para (nisif kutru elliden yüz metreye kadar olanlardan);
- 11** - Çay ve nehirler üzerindeki kayık ve sallardan alınacak para, (senenin **altı ayı** işliyenlere mahsustur. Bundan fazla işliyenler vilayet idarelerindedir);
- 12** - Köy sınırı içindeki otlaklardan ve meralardan fazlasının kira paraları;
- 13** - Köyde satılmak için kesilen hayvanlardan alınacak para, (zephiye resmi);
- 14** - Köy sınırı içinde satılan hayvanlardan alınacak ihtisap resmi;
- 15** - Köy sınırı içinde sahipsiz ağaçların ve yemişlerin geliri;
- 16** - Köy sınırı içindeki kaplıcalar, maden suları, (şimdiye kadar belediye, idarei hususiye, maliye, evkaf ve eşhas tarafından yoluyla elde edilenler hariç);
- 17** - Geliri yetişmeyen köylerde muhtar, imam, katip, korucu, sığırtmaç, danacı gibi köy adamlarının aylıkları veya senelikleri için salınacak para veya mahsuller.

:-Madde 18

Köy namına harcanacak para iki türüdür. Biri köylünün isteğine bağlı olmayan, diğeri köylünün isteğine bağlı olandır.

: –Madde 19

Köylünün isteğine bağlı olmıyarak harcanacak paralar şunlardır :

- 1 - Köy muhtarının köy derneğince kesilen aylık veya seneliği,
- 2 - Varsa katip aylığı,
- 3 - Köy namına yazılı veya vakıf emlak ve arazinin vergi ve başka masrafı,
- 4 - Köyün mecburi işlerine lazım olacak paralar,
- 5 - 12 nci madde mucibince isteğe bağlı iken mecburi yapılan işlere lazım olacak paralar,
- 6 - Köy işine bakacak adamların aylığı.